

Βρυξέλλες, 21 Ιουνίου 2022
(OR. en)

10355/22

FISC 137
ECOFIN 632

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Αποδέκτης: Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

αριθ. προηγ. εγγρ.: 9873/1/22 REV 1 FISC 126 ECOFIN 576 CO EUR-PREP 19

Θέμα: Έκθεση του Συμβουλίου Ecofin προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για θέματα φορολογίας

1. Το Συμβούλιο ECOFIN κλήθηκε να υποβάλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για διάφορα θέματα φορολογίας και, πιο συγκεκριμένα, τα αναφερόμενα στα συμπεράσματά του του Μαρτίου και του Ιουνίου του 2012, του Μαΐου του 2013, του Δεκεμβρίου του 2014 και του Οκτωβρίου του 2017.
2. Η Ομάδα «Φορολογικά θέματα» (Υψηλού Επιπέδου) εκπόνησε και προσυπέγραψε σχέδιο έκθεσης του Συμβουλίου ECOFIN προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για θέματα φορολογίας στις 2 Ιουνίου 2022, με σκοπό να το υποβάλει στο Συμβούλιο στις 17 Ιουνίου 2022 μέσω της EMA. Συμφωνήθηκε επίσης ότι οι συνήθεις πραγματολογικού χαρακτήρα ενημερώσεις (κείμενο εντός αγκυλών) θα γίνουν από τη ΓΓΣ μετά τη σύνοδο του Συμβουλίου και πριν από τη δημοσίευση της έκθεσης στην τελική μορφή της.
3. Το Συμβούλιο (ECOFIN) ενέκρινε την έκθεση ως σημείο «Α» στις 17 Ιουνίου 2021. Όπως συμφωνήθηκε, η ΓΓΣ προέβη σε ενημερώσεις πραγματολογικού χαρακτήρα στην έκθεση που περιλαμβάνεται στο παράρτημα του παρόντος σημειώματος, η οποία τίθεται στη διάθεση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ECOFIN ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΓΙΑ
ΘΕΜΑΤΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ**

1. Η παρούσα έκθεση παρέχει επισκόπηση της προόδου που επιτεύχθηκε στο Συμβούλιο κατά τη διάρκεια της γαλλικής Προεδρίας καθώς και επισκόπηση της πορείας των εργασιών επί των σημαντικότερων φακέλων που τελούν υπό διαπραγμάτευση στον τομέα της φορολογίας. Εκπονήθηκε με βάση τις συζητήσεις της Ομάδας «Φορολογικά Θέματα» (Υψηλού Επιπέδου) που καλύπτουν οριζόντια ζητήματα φορολογικής πολιτικής στρατηγικής σημασίας, σύμφωνα με την εντολή της.
2. Η έκθεση αποτυπώνει την πορεία των σχετικών εργασιών του Συμβουλίου και καλύπτει ζητήματα που αναφέρονται σε διάφορα συμπεράσματα του Συμβουλίου αρχής γενομένης το 2012¹, στη δήλωση των μελών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 25ης Μαρτίου 2021², στα συμπεράσματα του Συμβουλίου του 2012³ και του 2016⁴ στον τομέα του ΦΠΑ, στα συμπεράσματα του Συμβουλίου του 2017 με θέμα «Απαντήσεις στις προκλήσεις της φορολόγησης των κερδών της ψηφιακής οικονομίας»⁵, στα συμπεράσματα του Συμβουλίου του 2020 για τη μελλοντική εξέλιξη της διοικητικής συνεργασίας στον τομέα της φορολογίας στην ΕΕ⁶, καθώς και στα συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2020, σχετικά με τη δίκαιη και αποτελεσματική φορολογία στην εποχή της ανάκαμψης, τις φορολογικές προκλήσεις που συνδέονται με την ψηφιοποίηση και τη χρηστή φορολογική διακυβέρνηση εντός και εκτός της ΕΕ⁷.

¹ Έγγρ. EUCO 4/3/12 REV 3 (σημεία 9 και 21), EUCO 76/12, EUCO 75/1/13 REV 1, EUCO 14/17 (σημείο 11), EUCO 10/20 (σημεία A29 και 147) και EUCO 13/20.

² Έγγρ. 18/21.

³ Έγγρ. 9586/12.

⁴ Έγγρ. 9494/16.

⁵ Έγγρ. 15175/17.

⁶ Έγγρ. 8482/20.

⁷ Έγγρ. 13350/20.

3. Στον απόηχο της πανδημίας COVID-19, με την επιστροφή στις διά ζώσης συνεδριάσεις των προπαρασκευαστικών οργάνων του Συμβουλίου, η γαλλική Προεδρία συνέχισε τις εργασίες επί βασικών φακέλων, μεταξύ άλλων για τη μεταφορά του δεύτερου πυλώνα της δήλωσης του πλαισίου χωρίς αποκλεισμούς του ΟΟΣΑ σχετικά με μια λύση δύο πυλώνων για την αντιμετώπιση των φορολογικών προκλήσεων που προκύπτουν από την ψηφιοποίηση της οικονομίας, την αναθεώρηση της οδηγίας για τη φορολογία της ενέργειας, το μέλλον του ΦΠΑ και τις επικαιροποιήσεις του ενωσιακού καταλόγου μη συνεργάσιμων περιοχών φορολογικής δικαιοδοσίας, καθώς και για την κατάχρηση εικονικών οντοτήτων για φορολογικούς σκοπούς. Υπό το φως της επίθεσης της Ρωσικής Ομοσπονδίας, με τη συνέργεια της Δημοκρατίας της Λευκορωσίας, κατά της Ουκρανίας, η γαλλική Προεδρία διεξήγαγε επίσης συζητήσεις για τη βελτίωση της εφαρμογής των περιοριστικών μέτρων της ΕΕ, με την πιθανή ενίσχυση της διοικητικής συνεργασίας στον τομέα της φορολογίας και άλλα μέσα επιβολής της φορολογίας.
4. Πιο συγκεκριμένα, το Συμβούλιο:
- α) σημείωσε ικανοποιητική πρόοδο προς την επίτευξη συμφωνίας σχετικά με την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για τη θέσπιση παγκόσμιου ελάχιστου επιπέδου φορολογίας για τους πολυεθνικούς ομίλους στην Ένωση·
 - β) εξέδωσε την οδηγία του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/112/EK όσον αφορά τους συντελεστές φόρου προστιθέμενης αξίας·
 - γ) ενέκρινε συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την εφαρμογή της δέσμης μέτρων ΦΠΑ για το ηλεκτρονικό εμπόριο·
 - δ) έλαβε υπό σημείωση την έκθεση προόδου της Προεδρίας όσον αφορά την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με την αναδιάρθρωση του ενωσιακού πλαισίου φορολογίας των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας (αναδιατύπωση)· και
 - ε) ξεκίνησε την εξέταση της πρότασης οδηγίας του Συμβουλίου για τη θέσπιση κανόνων πρόληψης της κατάχρησης εικονικών οντοτήτων για φορολογικούς σκοπούς.

5. Επίσης, η Ομάδα «Κώδικας δεοντολογίας» (Φορολογία των επιχειρήσεων) συνέχισε περαιτέρω τις εργασίες της σχετικά με τα διάφορα ζητήματα που εμπíπτουν στην ισχύουσα εντολή της, μεταξύ άλλων όσον αφορά τον ενωσιακό κατάλογο μη συνεργάσιμων περιοχών φορολογικής δικαιοδοσίας, όπως επισημαίνονται στην εξαμηνιαία έκθεσή της⁸. Η πιο πρόσφατη ενημέρωση του ενωσιακού καταλόγου πραγματοποιήθηκε στις 24 Φεβρουαρίου 2022⁹. Ακολουθούν αναλυτικότερες πληροφορίες σχετικά με τους επιμέρους φακέλους.

A. ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΕΝΩΣΙΑΚΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

α) Φορολόγηση των εταιρειών

i. Φορολογικές προκλήσεις που προκύπτουν από την ψηφιοποίηση της οικονομίας

– Παγκόσμιο ελάχιστο επίπεδο φορολογίας για τους πολυεθνικούς ομίλους της ΕΕ («δεύτερος πυλώνας»)

6. Στις 8 Οκτωβρίου 2021, το πλαίσιο χωρίς αποκλεισμούς των ΟΟΣΑ/G20 για τη διάβρωση της φορολογικής βάσης και τη μετατόπιση των κερδών (στο εξής: πλαίσιο χωρίς αποκλεισμούς) κατέληξε σε συμφωνία μεταρρύθμισης των διεθνών κανόνων για τη φορολόγηση των κερδών των πολυεθνικών επιχειρήσεων. Όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ υποστήριξαν τη δήλωση σχετικά με την εφαρμογή λύσης δύο πυλώνων για την αντιμετώπιση των φορολογικών προκλήσεων που προκύπτουν από την ψηφιοποίηση της οικονομίας. Στα συμπεράσματά του της 27ης Νοεμβρίου 2020, το Συμβούλιο είχε ήδη εκφράσει τη συνεχή υποστήριξή του για τις εργασίες του πλαισίου χωρίς αποκλεισμούς.
7. Η ελάχιστη πραγματική φορολόγηση, η οποία αποτελεί τον «δεύτερο πυλώνα», βασίζεται σε δύο κύριους κανόνες (τους αποκαλούμενους «κανόνες GloBE») —τον κανόνα για τη συμπερίληψη του εισοδήματος (κανόνας IIR) και τον κανόνα σχετικά με τα κέρδη που υπόκεινται σε μειωμένη φορολόγηση (κανόνας UTPR)—, σκοπός των οποίων είναι να διασφαλιστεί ότι τα κέρδη που πραγματοποιούν οι πολυεθνικοί όμιλοι με κύκλο εργασιών τουλάχιστον 750 εκατ. EUR φορολογούνται με πραγματικό συντελεστή τουλάχιστον 15 %. Σύμφωνα με τη δήλωση του πλαισίου χωρίς αποκλεισμούς τον Οκτώβριο, ο δεύτερος πυλώνας αναμένεται να τεθεί σε ισχύ το 2023. Ο κανόνας UTPR αναμένεται να τεθεί σε ισχύ το 2024.

⁸ Έγγρ. 9295/22 + COR 1 + ADD 1-9.

⁹ ΕΕ C 413I της 12.10.2021, σ. 1.

8. Προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι η εφαρμογή των κανόνων GloBE είναι συνεκτική και συμβατή με το δίκαιο της ΕΕ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε, στις 22 Δεκεμβρίου 2021, πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για τη θέσπιση παγκόσμιου ελάχιστου επιπέδου φορολογίας για τους πολυεθνικούς ομίλους στην ΕΕ, η οποία αποτυπώνει, σε γενικές γραμμές και με ορισμένες προσαρμογές ώστε να συνάδουν με το δίκαιο της ΕΕ, τους πρότυπους κανόνες που ενέκρινε το πλαίσιο χωρίς αποκλεισμούς στις 14 Δεκεμβρίου 2021.
9. Παράλληλα, συνεχίζονται οι εργασίες για την έγκαιρη και αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων για την κατανομή των φορολογικών δικαιωμάτων μεταξύ δικαιοδοσιών (πρώτος πυλώνας), προκειμένου να αναπτυχθεί πολυμερής σύμβαση (MLC).
10. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή γνωμοδότησε σχετικά με την πρόταση οδηγίας στις 23 Μαρτίου 2022. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο γνωμοδότησε στις 19 Μαΐου 2022.
11. Στις 18 Ιανουαρίου 2022, το Συμβούλιο ECOFIN διεξήγαγε συζήτηση προσανατολισμού επί της πρότασης οδηγίας, με σκοπό να παρασχεθούν πολιτικές κατευθύνσεις για την τεχνική εξέταση του κειμένου. Από τη συζήτηση προέκυψε ότι όλα τα κράτη μέλη συμφωνούν ως προς την προτεραιότητα του φορολογικού αυτού φακέλου και την ανάγκη να μεταφερθούν στο δίκαιο της ΕΕ οι κανόνες που συμφωνήθηκαν στο πλαίσιο χωρίς αποκλεισμούς του ΟΟΣΑ με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια και ταχύτητα.
12. Από τις αρχές Ιανουαρίου του 2022, και λαμβάνοντας υπόψη τις κατευθύνσεις που έδωσαν οι υπουργοί, η γαλλική Προεδρία πραγματοποίησε εννέα συνεδριάσεις της Ομάδας «Φορολογικά Θέματα» (Άμεση φορολογία, εξ' ων τρεις συνεδριάσεις υψηλού επιπέδου) αφιερωμένες στην τεχνική εξέταση της πρότασης οδηγίας. Οι συνεδριάσεις αυτές επέτρεψαν, ειδικότερα, να ευθυγραμμιστεί σε σημαντικό βαθμό το κείμενο με το κείμενο των πρότυπων κανόνων του ΟΟΣΑ και να αναδειχθούν τα βασικά ζητήματα που πρέπει να αποφασιστούν σε πολιτικό επίπεδο προκειμένου να επιτευχθεί συμφωνία επί του συνόλου του κειμένου.

13. Κατά τη συνεδρίαση του Συμβουλίου ECOFIN στις 15 Μαρτίου 2022, τα περισσότερα κράτη μέλη υποστήριξαν το συμβιβαστικό κείμενο της γαλλικής Προεδρίας. Δύο κράτη μέλη ζήτησαν προσαρμογή των παραμέτρων της προαιρετικής μεταβατικής ρήτρας εξαιρέσεως που προβλέπεται στο άρθρο 47α της οδηγίας. Ένα κράτος μέλος ανέφερε ότι δεν ήταν σε θέση να συναινέσει ελλείψει νομικού δεσμού με την έναρξη ισχύος του πρώτου πυλώνα, και ένα κράτος μέλος διατήρησε επιφύλαξη κοινοβουλευτικής εξέτασης.
14. Λαμβάνοντας υπόψη τις συζητήσεις αυτές, η Προεδρία προσαρμοσε το συμβιβαστικό κείμενο διατυπώνοντας με λεπτομέρεια τις μεταβατικές προαιρετικές διατάξεις και αποσαφηνίζοντας περαιτέρω τις υποχρεώσεις υποβολής στοιχείων των πολυεθνικών ομίλων των οποίων η τελική μητρική εταιρεία είναι εγκατεστημένη σε κράτος μέλος το οποίο επιλέγει προσωρινά να μην εφαρμόσει τον κανόνα IIR και τον κανόνα UTPR (άρθρο 47α). Επιπλέον, η Προεδρία αποσαφήνισε περαιτέρω τις υποχρεώσεις μεταφοράς της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο με την προσθήκη της αιτιολογικής σκέψης 14β. Τελικά ήρθη η επιφύλαξη κοινοβουλευτικής εξέτασης ενός κράτους μέλους.
15. Όσον αφορά τη σύνδεση μεταξύ των δύο πυλώνων και λαμβάνοντας υπόψη τις θέσεις των κρατών μελών, η Προεδρία πρότεινε να συνοδεύεται η οδηγία από δήλωση του Συμβουλίου που να επιβεβαιώνει τη συμμετοχή όλων των κρατών μελών στις εν εξελίξει συζητήσεις εντός του πλαισίου χωρίς αποκλεισμούς όσον αφορά τον πρώτο πυλώνα, σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής που εγκρίθηκε τον Οκτώβριο του 2021, τονίζοντας τη σημασία του και καλώντας τα άλλα μέρη να τηρήσουν τη δέσμευση αυτή. Ο φάκελος συζητήθηκε κατά τις συνόδους του Συμβουλίου Ecofin τον Απρίλιο και τον Ιούνιο, όπου όλα τα κράτη μέλη πλην ενός θα μπορούσαν να υποστηρίξουν το συμβιβαστικό κείμενο και το σχέδιο δήλωσης του Συμβουλίου¹⁰.

ii. Κατάχρηση εικονικών οντοτήτων

16. Στις 22 Δεκεμβρίου 2021, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για τη θέσπιση κανόνων πρόληψης της κατάχρησης εικονικών οντοτήτων για φορολογικούς σκοπούς και για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/16/ΕΕ (πρόταση Unshell)¹¹.

¹⁰ Έγγρ. 10497/22.

¹¹ Έγγρ. 15296/21.

17. Σκοπός της πρότασης είναι η πρόληψη της φοροαποφυγής και της φοροδιαφυγής μέσω των ενεργειών επιχειρήσεων που δεν έχουν ελάχιστη υπόσταση, και η ενίσχυση της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς. Η πρόταση έχει ως στόχο να καταπολεμηθεί η κατάχρηση εικονικών οντοτήτων για αθέμιτους φορολογικούς σκοπούς και να εξασφαλιστεί ότι οι εταιρείες-βιτρίνες στην ΕΕ που ασκούν μηδενική ή ελάχιστη οικονομική δραστηριότητα δεν μπορούν να επωφεληθούν από φορολογικά πλεονεκτήματα.
18. Στις 6 Ιανουαρίου 2022, κατά τη συνεδρίαση της Ομάδας Υψηλού Επιπέδου, η πρόταση υποβλήθηκε στις αντιπροσωπίες και η Προεδρία ανακοίνωσε την πρόθεσή της να ξεκινήσει τις συζητήσεις στο Συμβούλιο σχετικά με τον εν λόγω φάκελο. Η τεχνική ανάλυση της πρότασης πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της Ομάδας «Φορολογικά θέματα» (Άμεση φορολογία) στις 11 Μαρτίου, 1 Απριλίου, 6 Μαΐου, 23 Μαΐου και 9 Ιουνίου 2022. Ο πρώτος γύρος κατ' άρθρο ανάλυσης της πρότασης ολοκληρώθηκε στις 23 Μαΐου. Κατ' αρχήν, οι περισσότερες αντιπροσωπίες υποστήριξαν τους στόχους της πρότασης, ωστόσο θα χρειαστούν περαιτέρω σημαντικές τεχνικές εργασίες προκειμένου να καταστεί εφικτή η επίτευξη συμφωνίας.
- iii. Έκπτωση φόρου για τη μείωση της στρέβλωσης που προκαλείται από την ευνοϊκή μεταχείριση του χρέους έναντι του μετοχικού κεφαλαίου (DEBRA)*
19. Στις 11 Μαΐου 2022, η Επιτροπή εξέδωσε πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για έκπτωση φόρου για τη μείωση της στρέβλωσης που προκαλείται από την ευνοϊκή μεταχείριση του χρέους έναντι του μετοχικού κεφαλαίου και για τον περιορισμό της δυνατότητας έκπτωσης τόκων για σκοπούς φόρου εισοδήματος εταιρειών. Στόχος της πρότασης είναι να αρθεί το φορολογικό κίνητρο των εταιρειών να χρηματοδοτούν επενδύσεις μέσω χρέους και όχι μέσω μετοχικού κεφαλαίου, λόγω της δυνατότητάς τους να αφαιρούν τους τόκους που συνδέονται με τη χρηματοδότηση μέσω χρέους, όχι όμως και το κόστος που σχετίζεται με τη χρηματοδότηση μέσω μετοχικού κεφαλαίου.
20. Η πρόταση παρουσιάστηκε στην Ομάδα «Φορολογικά θέματα» στις 10 Ιουνίου 2022.

β) Φόρος προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ)

21. Με βάση την πρόοδο που σημειώθηκε κατά τη διάρκεια της προηγούμενης Προεδρίας¹², η γαλλική Προεδρία συνέχισε τις εργασίες στον τομέα του ΦΠΑ, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τα αποτελέσματα, ιδίως, της έναρξης ισχύος της δέσμης μέτρων ΦΠΑ για το ηλεκτρονικό εμπόριο. Ακολουθούν αναλυτικότερες πληροφορίες.
- i. Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την εφαρμογή της δέσμης μέτρων ΦΠΑ για το ηλεκτρονικό εμπόριο*
22. Τον Δεκέμβριο του 2017, το Συμβούλιο θέσπισε τη δέσμη μέτρων ΦΠΑ για το ηλεκτρονικό εμπόριο, η οποία αποτελείται από μια οδηγία και δύο κανονισμούς, με νέους κανόνες σκοπός των οποίων είναι να υπερνικηθούν τα εμπόδια στις διασυνοριακές διαδικτυακές πωλήσεις και να αντιμετωπισθούν τα προβλήματα που προκύπτουν από τα καθεστάτα ΦΠΑ για τις πωλήσεις αγαθών εξ αποστάσεως και τις εισαγωγές φορτίων μικρής αξίας. Οι κανόνες αυτοί συμπληρώθηκαν στα τέλη του 2019 με τροποποίηση της οδηγίας ΦΠΑ και με εκτελεστικό κανονισμό του Συμβουλίου, με στόχο την έναρξη ισχύος των νέων κανόνων από την 1η Ιανουαρίου 2021. Λόγω των δύσκολων συνθηκών που προκάλεσε η πανδημία COVID-19, η ημερομηνία εφαρμογής των νέων μέτρων μετατέθηκε για την 1η Ιουλίου 2021.
23. Εν τω μεταξύ, η Επιτροπή, με την ανακοίνωση του 2020 «Σχέδιο δράσης για μια δίκαιη και απλή φορολόγηση που στηρίζει τη στρατηγική ανάκαμψης»¹³, κοινοποίησε μια πρωτοβουλία με τίτλο «Ο ΦΠΑ στην ψηφιακή εποχή», με σκοπό την αναπροσαρμογή των κανόνων της συνεργατικής οικονομίας, τη μετάβαση προς την ενιαία εγγραφή σε μητρώο ΦΠΑ στην ΕΕ, τον εκσυγχρονισμό των υποχρεώσεων υποβολής δηλώσεων ΦΠΑ και τη διευκόλυνση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης.
24. Προκειμένου να αποτιμήσει την κατάσταση, η Προεδρία συγκάλεσε την Ομάδα «Φορολογικά θέματα» (έμμεση φορολογία - ΦΠΑ) στις 31 Ιανουαρίου 2022 για να συζητήσει την πορεία εφαρμογής της δέσμης μέτρων ΦΠΑ για το ηλεκτρονικό εμπόριο, με σκοπό την προώθηση των εργασιών στον εν λόγω τομέα. Με βάση τη συζήτηση αυτή, η Προεδρία παρουσίασε στις αντιπροσωπίες σχέδιο συμπερασμάτων του Συμβουλίου για το θέμα αυτό.

¹² Βλ., για παράδειγμα, το έγγρ. 15082/18, σημεία 30 έως 111· το έγγρ. 10322/18, σημεία 56 έως 100.

¹³ Έγγρ. 9844/20.

25. Η Ομάδα «Φορολογικά θέματα» (Εμμεση φορολογία - ΦΠΑ) εξέτασε το σχέδιο συμπερασμάτων κατά τη συνεδρίασή της στις 25 Φεβρουαρίου 2022 και υπέβαλε κείμενο στην Ομάδα «Φορολογικά Θέματα» (Υψηλού Επιπέδου), η οποία κατέληξε σε συμφωνία επί του κειμένου κατά τη συνεδρίασή της στις 28 Φεβρουαρίου 2022. Στη συνέχεια τα συμπεράσματα εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο κατά τη σύνοδό του στις 15 Μαρτίου 2022¹⁴.

II. Οριστικό σύστημα ΦΠΑ

26. Σε συνέχεια του σχεδίου δράσης της για τον ΦΠΑ — Προς έναν ενιαίο χώρο ΦΠΑ στην ΕΕ, της 7ης Απριλίου 2016, η Επιτροπή πρότεινε νομοθετική προσέγγιση δύο σταδίων για το οριστικό σύστημα ΦΠΑ¹⁵. Ο φάκελος συζητήθηκε στο Συμβούλιο υπό τη ρουμανική, τη φινλανδική, την κροατική και τη γερμανική Προεδρία.
27. Τα κράτη μέλη συμφωνούν ότι ο φάκελος αυτός εξακολουθεί να απαιτεί ενδελεχή τεχνική ανάλυση προτού γίνουν οι τελικές επιλογές πολιτικής. Όπως έχει ήδη επισημάνει το Συμβούλιο¹⁶, η καλύτερη επιλογή για τη συνέχεια είναι να εξακολουθήσει να επικεντρώνεται η εξέταση στα βασικά στοιχεία της πρότασης της Επιτροπής και στην ανάλυση των επιλογών ως προς τα συνοδευτικά μέτρα. Οι εργασίες για το οριστικό σύστημα ΦΠΑ θα πρέπει να συνεχιστούν χωρίς να εμποδίζονται ή να επιβραδύνονται οι προσπάθειες βελτίωσης του ισχύοντος συστήματος ΦΠΑ.

iii. Μεταρρύθμιση των συντελεστών ΦΠΑ

28. Στις 18 Ιανουαρίου 2018, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση οδηγίας για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/112/ΕΚ όσον αφορά τους συντελεστές φόρου προστιθέμενης αξίας¹⁷. Στόχος της εν λόγω νομοθετικής πρότασης ήταν να θεσπίσει κανόνες περί καθορισμού των συντελεστών ΦΠΑ σε ολόκληρη την ΕΕ, με ισχύ από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του οριστικού καθεστώτος φορολόγησης των συναλλαγών μεταξύ των κρατών μελών.

¹⁴ Έγγρ. 7104/22.

¹⁵ Η προσέγγιση αυτή περιγράφηκε λεπτομερέστερα σε προηγούμενες εκθέσεις, για παράδειγμα στο έγγρ. 9970/21, σημεία 25-31.

¹⁶ Έγγρ. 9970/21, σημεία 32 έως 39.

¹⁷ Έγγρ. 5335/18.

29. Κατ' ουσίαν, η Επιτροπή πρότεινε:
- i) να τροποποιηθούν οι ενωσιακοί κανόνες για τον καθορισμό μειωμένων συντελεστών ΦΠΑ (π.χ. κατάργηση των ισχυουσών μεταβατικών διατάξεων που επιτρέπουν την προσωρινή παρέκκλιση από τους γενικούς κανόνες· αναθεώρηση του άρθρου 98 της οδηγίας για τον ΦΠΑ)·
 - ii) να δοθεί στα κράτη μέλη μεγαλύτερη ελευθερία κατά τον καθορισμό των συντελεστών (ωστόσο, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι ο σταθμισμένος μέσος συντελεστής ΦΠΑ που επιβάλλουν υπερβαίνει ανά πάσα στιγμή το 12%)·
 - iii) να καταρτιστεί ένας «αρνητικός κατάλογος» των αγαθών και των υπηρεσιών για τα οποία δεν είναι αποδεκτή η εφαρμογή μειωμένων συντελεστών (αντί του υφιστάμενου «θετικού καταλόγου»).
30. Η πρόταση της Επιτροπής εξετάστηκε κατά τη διάρκεια της βουλγαρικής, της ρουμανικής, της φινλανδικής, της κροατικής, της γερμανικής και της πορτογαλικής Προεδρίας.
31. Στις 7 Δεκεμβρίου 2021, υπό τη σλοβενική Προεδρία, το Συμβούλιο ECOFIN κατέληξε σε γενική προσέγγιση επί της πρότασης επιφέροντας σημαντικές τροποποιήσεις στην πρόταση της Επιτροπής. Το συμφωνηθέν κείμενο περιλάμβανε τη διατήρηση του θετικού καταλόγου των αγαθών και υπηρεσιών στα οποία μπορούν να εφαρμοστούν μειωμένοι συντελεστές —αν και με ορισμένες προσθήκες και τροποποιήσεις με σκοπό την επικαιροποίηση και τον εκσυγχρονισμό του καταλόγου—, καθώς και ορισμένες ρήτρες λήξης ισχύος για επιβλαβή για το περιβάλλον προϊόντα. Επίσης, εξισορροπούσε με προσοχή την παροχή ισότιμης πρόσβασης στις υφιστάμενες παρεκκλίσεις και την αποφυγή της ύπαρξης πληθώρας μειωμένων συντελεστών και απαλλαγών με δικαίωμα έκπτωσης του ΦΠΑ εισροών.
32. Μετά τη συμφωνία επί γενικής προσέγγισης, ζητήθηκε εκ νέου η γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου λόγω των σημαντικών τροποποιήσεων που επέφερε το Συμβούλιο ECOFIN στην πρόταση της Επιτροπής για την οποία είχε ζητηθεί αρχικά η γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Στις 9 Μαρτίου 2022, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο γνωμοδότησε εκ νέου για τον φάκελο.
33. Μετά την οριστική διατύπωσή του από τους γλωσσομαθείς νομικούς, το κείμενο εκδόθηκε κατά τη συνεδρίαση του Συμβουλίου ECOFIN στις 5 Απριλίου 2022. Στη συνέχεια, το κείμενο δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα στις 6 Απριλίου 2022¹⁸.

¹⁸ ΕΕ L 107 της 6.4.2022, σ. 1.

iv. Επιτροπή ΦΠΑ

34. Στις 18 Δεκεμβρίου 2020, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/112/EK όσον αφορά την ανάθεση εκτελεστικών αρμοδιοτήτων στην Επιτροπή για τον προσδιορισμό της έννοιας των όρων που χρησιμοποιούνται σε ορισμένες διατάξεις της εν λόγω οδηγίας¹⁹ («οδηγία για την επιτροπή ΦΠΑ»). Σύμφωνα με την Επιτροπή, στόχος της πρότασης είναι η διασφάλιση μιας πιο ομοιόμορφης εφαρμογής της ενωσιακής νομοθεσίας για τον ΦΠΑ. Για να επιτευχθεί αυτό, η Επιτροπή πρότεινε τη σύσταση επιτροπής επιτροπολογίας η οποία θα επικουρεί την Επιτροπή στην έγκριση δεσμευτικών εκτελεστικών μέτρων με ειδική πλειοψηφία. Κατά την άποψη της Επιτροπής, με αυτόν τον τρόπο η λήψη αποφάσεων θα καταστεί πιο αποτελεσματική και δεν θα απαιτείται από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης να επιλύει ζητήματα ερμηνείας τόσο συχνά.
35. Παρότι σε γενικές γραμμές τα κράτη μέλη ήταν σε θέση να υποστηρίξουν τον γενικό στόχο της πρότασης, κατά τη διάρκεια των συζητήσεων στην Ομάδα «Φορολογικά Θέματα» (Εμμεση Φορολογία) κατά το πρώτο εξάμηνο του 2021, πολλές αντιπροσωπίες εξέφρασαν επιφυλάξεις, ιδίως όσον αφορά τη μεταφορά αρμοδιοτήτων από το Συμβούλιο στην Επιτροπή και τη μετάβαση στην ψηφοφορία με ειδική πλειοψηφία. Ορισμένες αντιπροσωπίες εξέφρασαν την άποψη ότι το ισχύον σύστημα μπορεί να βελτιωθεί, και συγκεκριμένα με την υποβολή περισσότερων προτάσεων για εκτελεστικές πράξεις του Συμβουλίου δυνάμει του άρθρου 397 της οδηγίας για τον ΦΠΑ.

v. Παράταση του μηχανισμού αντιστροφής της επιβάρυνσης ΦΠΑ

36. Στις 10 Φεβρουαρίου 2022, η Επιτροπή δημοσίευσε πρόταση για την παράταση της περιόδου εφαρμογής του προαιρετικού μηχανισμού αντιστροφής της επιβάρυνσης για τις παραδόσεις ορισμένων αγαθών και την παροχή ορισμένων υπηρεσιών που είναι επιδεκτικά απάτης, και του μηχανισμού ταχείας αντίδρασης κατά της απάτης στον τομέα του ΦΠΑ.
37. Στόχος της πρότασης είναι να παραταθεί η δυνατότητα των κρατών μελών, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 199α της οδηγίας ΦΠΑ, να εφαρμόζουν τον μηχανισμό αντιστροφής της επιβάρυνσης —ο οποίος επιτρέπει στα κράτη μέλη να χαρακτηρίσουν τον λήπτη της παράδοσης ή της παροχής ως τον υπόχρεο του ΦΠΑ— για την καταπολέμηση της απάτης, καθώς και η δυνατότητα χρήσης του μηχανισμού ταχείας αντίδρασης, που ορίζεται στο άρθρο 199β της ίδιας οδηγίας, για την καταπολέμηση της απάτης σε πολύ ειδικές περιπτώσεις.

¹⁹ Έγγρ. 14293/20.

38. Η πρόταση εξετάστηκε από την Ομάδα «Φορολογικά θέματα» και έτυχε ευνοϊκής υποδοχής σε γενικές γραμμές. Οι αντιπροσωπίες συμφώνησαν να παραταθεί η προτεινόμενη διάρκεια της παράτασης κατά ένα έτος, δηλαδή έως τις 31 Δεκεμβρίου 2026.
39. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο γνωμοδότησαν επί της πρότασης στις 23 Μαρτίου και στις 3 Μαΐου 2022 αντίστοιχα.
40. Στη συνέχεια, το νομοθετικό κείμενο, όπως διατυπώθηκε οριστικά από τους γλωσσομαθείς νομικούς, εκδόθηκε από το Συμβούλιο κατά τη σύνοδό του στις 3 Ιουνίου 2022.
- vi. Ένατη έκθεση της Επιτροπής περί εγγραφής σε μητρώο ΦΠΑ, είσπραξης του ΦΠΑ και των διαδικασιών ελέγχου
41. Ανά τριετία, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση περί εγγραφής σε μητρώο ΦΠΑ, είσπραξης του ΦΠΑ και των διαδικασιών ελέγχου σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΟΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1553/89 του Συμβουλίου, με στόχο την προώθηση αποδοτικών και αποτελεσματικών διαδικασιών διαχείρισης του ΦΠΑ προκειμένου να περιοριστούν οι απώλειες εσόδων.
42. Στις 7 Απριλίου 2022, η Επιτροπή δημοσίευσε την ένατη έκθεσή της, η οποία καλύπτει την περίοδο 2016-2019. Στη συνέχεια η έκθεση παρουσιάστηκε από την Επιτροπή στην Ομάδα Υψηλού Επιπέδου, κατά τη συνεδρίασή της στις 12 Μαΐου 2022, και ελήφθη υπό σημείωση από τις αντιπροσωπίες.

γ) Ειδικό φόρος κατανάλωσης

- i. Αναθεώρηση της οδηγίας για τη φορολόγηση της ενέργειας (ΟΦΕ)
43. Στις 14 Ιουλίου 2021, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με την αναδιάρθρωση του ενωσιακού πλαισίου φορολογίας των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας (αναδιατύπωση)²⁰, (στο εξής: πρόταση ΟΦΕ).

²⁰ Έγγρ. 10872/21.

44. Η πρόταση ΟΦΕ αποτελεί μέρος της δέσμης Fit for 55²¹, η οποία αποσκοπεί στην υλοποίηση των φιλόδοξων στόχων της ΕΕ για μείωση των εκπομπών κατά τουλάχιστον 55 % έως το 2030, σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990, και για επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050. Η δέσμη αποτελείται από μια σειρά αλληλένδετων προτάσεων που έχουν όλες τον ίδιο στόχο, και συγκεκριμένα την εξασφάλιση δίκαιης, ανταγωνιστικής και πράσινης μετάβασης έως το 2030 και μετέπειτα. Η δέσμη καλύπτει διάφορους τομείς πολιτικής και οικονομικούς τομείς: κλίμα, ενέργεια και καύσιμα, μεταφορές, κτίρια, χρήση της γης και δασοκομία²².
45. Η πρόταση ΟΦΕ επιδιώκει τους ακόλουθους στόχους:
- παροχή προσαρμοσμένου πλαισίου που συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της ΕΕ για το 2030 και για κλιματική ουδετερότητα έως το 2050 στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Το πλαίσιο αυτό συνεπάγεται ευθυγράμμιση της φορολογίας των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας με τις πολιτικές της ΕΕ για την ενέργεια, το περιβάλλον και το κλίμα, άρα και συμβολή στις προσπάθειες της ΕΕ για μείωση των εκπομπών·
 - παροχή πλαισίου που διαφυλάσσει και βελτιώνει την εσωτερική αγορά της ΕΕ, με την επικαιροποίηση του πεδίου των ενεργειακών προϊόντων και της διάρθρωσης των συντελεστών και με τον εξορθολογισμό της χρήσης φορολογικών απαλλαγών και μειώσεων από τα κράτη μέλη· και
 - διατήρηση της ικανότητας δημιουργίας εσόδων για τους προϋπολογισμούς των κρατών μελών.
46. Κατά την άποψη της Επιτροπής, οι στόχοι αυτοί θα επιτευχθούν με τη μετάβαση από τη φορολόγηση βάσει του όγκου στη φορολόγηση βάσει του ενεργειακού περιεχομένου, με την καθιέρωση κατάταξης των συντελεστών ανάλογα με τις περιβαλλοντικές επιδόσεις τους και με τον περιορισμό των κινήτρων για τη χρήση ορυκτών καυσίμων. Σύμφωνα με την κατάταξη αυτή, τα συμβατικά ορυκτά καύσιμα, όπως το πετρέλαιο εσωτερικής καύσης και η βενζίνη, θα φορολογούνται με τον υψηλότερο συντελεστή και η ηλεκτρική ενέργεια με τον χαμηλότερο συντελεστή.

²¹ Έγγρ. 10849/21.

47. Στις 11 Σεπτεμβρίου 2019, η Επιτροπή δημοσίευσε έκθεση²³ σχετικά με την αξιολόγηση της ΟΦΕ, επισημαίνοντας ότι οι ισχύοντες κανόνες δεν συμβάλλουν στο νέο κανονιστικό πλαίσιο και τους στόχους πολιτικής της ΕΕ στον τομέα του κλίματος και της ενέργειας. Στις 5 Δεκεμβρίου 2019, το Συμβούλιο (ECOFIN) ενέκρινε συμπεράσματα σχετικά με το πλαίσιο της ΕΕ για τη φορολογία της ενέργειας²⁴, τονίζοντας τη σημασία που έχει η εναρμόνιση της φορολογίας της ενέργειας μέσω της ΟΦΕ για τη διασφάλιση της ορθής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς. Επίσης, το Συμβούλιο υποστήριξε την επικαιροποίηση του νομικού πλαισίου για τη φορολογία της ενέργειας, προκειμένου να συμβάλει στην επίτευξη των ευρύτερων οικονομικών και περιβαλλοντικών στόχων πολιτικής της ΕΕ. Στα συμπεράσματα ζητείται από την Επιτροπή να διασφαλίσει ότι οι προτάσεις αξιολογούνται πλήρως όσον αφορά το κόστος και τα οφέλη που ενέχουν σε οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό επίπεδο. Για την εκπόνηση της πρότασης ΟΦΕ, η Επιτροπή διεξήγαγε δημόσια διαβούλευση²⁵.
48. Στις 20-21 Ιουλίου 2021, κατά την άτυπη συνεδρίαση της Ομάδας Υψηλού Επιπέδου, η οποία ήταν αφιερωμένη στις «Μελλοντικές προκλήσεις στον τομέα της φορολογίας», οι αντιπροσωπίες είχαν ήδη τη δυνατότητα να εκφράσουν τις προκαταρκτικές απόψεις τους σχετικά με τον ρόλο της φορολογίας στην πράσινη μετάβαση κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης εργασίας με θέμα «Φορολογικές πτυχές της Πράσινης Συμφωνίας». Στις 22 Ιουλίου 2021, η Επιτροπή υπέβαλε την πρόταση ΟΦΕ στην Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων (2ο τμήμα).
49. Οι τεχνικές συζητήσεις στην Ομάδα «Φορολογικά θέματα» (Εμμεση φορολογία — Ειδικοί φόροι κατανάλωσης/Φορολογία της ενέργειας) ξεκίνησαν στις 9 Σεπτεμβρίου 2021, όταν η Επιτροπή παρουσίασε τόσο την πρόταση όσο και την εκτίμηση επιπτώσεων.
50. Κατά τη συνεδρίαση της Ομάδας Υψηλού Επιπέδου στις 23 Σεπτεμβρίου 2021, η σλοβενική Προεδρία ενημέρωσε τις αντιπροσωπίες σχετικά με την πορεία των εργασιών, τις προγραμματισμένες εργασίες και την πρόθεσή της να σημειώσει όσο το δυνατόν μεγαλύτερη πρόοδο επί του φακέλου αυτού κατά τη διάρκεια της θητείας της.
51. Η τεχνική εξέταση της πρότασης από την Ομάδα «Φορολογικά Θέματα» (Εμμεση Φορολογία – Ειδικοί Φόροι Κατανάλωσης/Φορολογία της Ενέργειας) συνεχίστηκε στις 6 Οκτωβρίου, 20 Οκτωβρίου, 15 Νοεμβρίου και 24 Νοεμβρίου 2021 με κατ' άρθρο ανάλυση. Ο πρώτος γύρος ανάλυσης όλων των άρθρων ολοκληρώθηκε στις 24 Νοεμβρίου 2021.

²³ Έγγρ. 12153/19.

²⁴ Έγγρ. 14608/19.

²⁵ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12227-Revision-of-the-Energy-Tax-Directive-public-consultation_el.

52. Κατά την εξέταση της πρότασης τέθηκαν αρκετές ερωτήσεις σχετικά με διάφορες πτυχές της, όπως η μετάβαση από τη φορολόγηση βάσει του όγκου στη φορολόγηση βάσει του ενεργειακού περιεχομένου, η καθιέρωση κατάταξης των συντελεστών ανάλογα με τις περιβαλλοντικές επιδόσεις, η φορολόγηση νέων προϊόντων, η τιμαριθμική αναπροσαρμογή, οι τομείς της αεροπορίας και της ναυτιλίας, καθώς και οι σύνδεσμοι με άλλους φακέλους της δέσμης Fit for 55.
53. Κατά τη συνεδρίαση της Ομάδας Υψηλού Επιπέδου στις 25 Νοεμβρίου 2021, η σλοβενική Προεδρία ενημέρωσε τις αντιπροσωπίες σχετικά με τα αποτελέσματα των εργασιών και την πρόοδο επί του φακέλου, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της δέσμης Fit for 55. Στις 7 Δεκεμβρίου 2021, το Συμβούλιο (ECOFIN) έλαβε υπό σημείωση, ως σημείο «Α», την έκθεση προόδου της Προεδρίας σχετικά με τις προτάσεις της δέσμης Fit for 55 που εξέτασε το Συμβούλιο ECOFIN, συμπεριλαμβανομένης της πρότασης ΟΕΦ²⁶.
54. Κατά τη συνεδρίαση της Ομάδας Υψηλού Επιπέδου στις 6 Ιανουαρίου 2022, η γαλλική Προεδρία συνέχισε τη συζήτηση σχετικά με την αναθεώρηση της πρότασης ΟΕΦ προτείνοντας πορεία για τη συνέχιση των εργασιών και επιβεβαιώνοντας τη δέσμευσή της για πρόοδο επί του φακέλου αυτού. Η τεχνική ανάλυση της πρότασης πραγματοποιήθηκε κατά τις συνεδριάσεις της Ομάδας «Φορολογικά θέματα» (Εμμεση φορολογία – Ειδικοί φόροι κατανάλωσης/Φορολογία της ενέργειας) στις 10 Ιανουαρίου, 11 Φεβρουαρίου, 10 Μαρτίου, 8 Απριλίου, 2 Μαΐου και 1 Ιουνίου 2022.
55. Η ανάλυση κάλυψε το σύνολο της πρότασης, αφού οι εργασίες χωρίστηκαν σε τέσσερις θεματικές ενότητες: 1) πεδίο των φορολογητέων προϊόντων και προσέγγιση του ενεργειακού περιεχομένου, διάρθρωση των συντελεστών στο τέλος της μεταβατικής περιόδου, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας· 2) ελάχιστα επίπεδα φορολογίας και περιεχόμενο των φορολογικών κατηγοριών, διάρθρωση των συντελεστών το 2023, μεταβατικές περίοδοι και τιμαριθμική αναπροσαρμογή· 3) κρατικές ενισχύσεις και μεταφορές· 4) βιομηχανία, γεωργία, αλιεία και νοικοκυριά. Με βάση τις συζητήσεις στην Ομάδα «Φορολογικά θέματα», η Προεδρία υπέβαλε μερικά συμβιβαστικά κείμενα για τις ενότητες 1 και 2.
56. Στις 17 Ιουνίου 2022, το Συμβούλιο (ECOFIN) έλαβε υπό σημείωση την έκθεση προόδου της Προεδρίας σχετικά με την πρόταση ΟΕΦ²⁷.

²⁶ Έγγρ. 14574/21.

²⁷ Έγγρ. 9874/22.

ii. Καταστήματα αφορολόγητων ειδών στον γαλλικό τερματικό σταθμό της σήραγγας της Μάγχης

57. Στις 16 Δεκεμβρίου 2021, η Επιτροπή υπέβαλε στο Συμβούλιο πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2008/118/ΕΚ και της οδηγίας (ΕΕ) 2020/262 όσον αφορά τα καταστήματα αφορολόγητων ειδών που βρίσκονται στον γαλλικό τερματικό σταθμό της σήραγγας της Μάγχης.
58. Στόχος της πρότασης ήταν να επιτραπεί η επαναλειτουργία καταστημάτων αφορολόγητων ειδών στον γαλλικό τερματικό σταθμό της σταθερής σύνδεσης της Μάγχης μετά από την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
59. Η πρόταση εξετάστηκε από την Ομάδα «Ηνωμένο Βασίλειο» και την Ομάδα «Φορολογικά θέματα».
60. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο γνωμοδότησαν στις 23 Φεβρουαρίου και στις 9 Μαρτίου 2022 αντίστοιχα.
61. Στη συνέχεια, το Συμβούλιο ECOFIN εξέδωσε την οδηγία κατά τη σύνοδό του στις 5 Απριλίου 2022. Η οδηγία δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα στις 6 Απριλίου 2022.

δ) Φόρος επί των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών (ΦΧΣ)

62. Στις 14 Φεβρουαρίου 2013, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με την εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας στον τομέα της φορολόγησης των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών.
63. Στο παρόν στάδιο, δέκα κράτη μέλη εξακολουθούν να συμμετέχουν στην ενισχυμένη συνεργασία στον τομέα του ΦΧΣ: Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Πορτογαλία, Σλοβακία και Σλοβενία (στο εξής: συμμετέχοντα κράτη μέλη).
64. Οι κύριες πτυχές των εν εξελίξει διαπραγματεύσεων επί του εν λόγω φακέλου συνοψίστηκαν στην προηγούμενη έκθεση του Συμβουλίου ECOFIN προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για θέματα φορολογίας²⁸.

²⁸ Έγγρ. 8891/20, σημεία 67-70, έγγρ. 14863/19, σημεία 104-110.

65. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στα συμπεράσματά του της 17ης-21ης Ιουλίου 2020²⁹ (παράγραφος A29) ανέφερε ότι «*Τα επόμενα χρόνια η Ένωση θα εργαστεί για τη μεταρρύθμιση του συστήματος ιδίων πόρων και την εισαγωγή νέων ιδίων πόρων. [...] κατά τη διάρκεια του επόμενου ΠΔΠ, η Ένωση θα εργαστεί για την καθιέρωση άλλων ιδίων πόρων, που μπορεί να περιλαμβάνουν φόρο επί των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών.*» Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή διευκρίνισε προσφάτως ότι³⁰ «*σε περίπτωση συμφωνίας για τον εν λόγω φόρο επί των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, η Επιτροπή θα υποβάλει πρόταση για τη μεταφορά εσόδων από τον εν λόγω φόρο επί των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών στον προϋπολογισμό της ΕΕ ως ίδιο πόρο. Εάν δεν υπάρξει συμφωνία έως το τέλος του 2022, η Επιτροπή θα προτείνει, βάσει εκτιμήσεων επιπτώσεων, ένα νέο ίδιο πόρο βασιζόμενο σε νέο φόρο επί των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών. Η Επιτροπή θα επιδιώξει να υποβάλει τις προτάσεις αυτές έως τον Ιούνιο του 2024 με στόχο την εισαγωγή του έως την 1η Ιανουαρίου 2026.*»

B. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

α) Διοικητική συνεργασία με τη Νορβηγία στον τομέα του ΦΠΑ

66. Στις 26 Απριλίου 2022 η Επιτροπή υπέβαλε στο Συμβούλιο σύσταση για απόφαση του Συμβουλίου με την οποία εξουσιοδοτείται η Επιτροπή να αρχίσει διαπραγματεύσεις για την τροποποίηση της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Βασιλείου της Νορβηγίας σχετικά με τη διοικητική συνεργασία, την καταπολέμηση της απάτης και την είσπραξη απαιτήσεων στον τομέα του φόρου προστιθέμενης αξίας³¹.

²⁹ Έγγρ. EUCO 10/20.

³⁰ Βλ. νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2020, σχετικά με το σχέδιο κανονισμού του Συμβουλίου για τον καθορισμό του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για την περίοδο 2021-2027 [09970/2020 – C9-0409/2020 – 2018/0166(APP)], Δήλωση της Επιτροπής σχετικά με τη θέσπιση ιδίου πόρου βάσει του φόρου επί των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών.

³¹ Έγγρ. 8461/22 + ADD 1.

67. Ο στόχος των προβλεπόμενων διαπραγματεύσεων για την τροποποίηση της συμφωνίας ΕΕ-Νορβηγίας σχετικά με τη διοικητική συνεργασία, την καταπολέμηση της απάτης και την είσπραξη απαιτήσεων στον τομέα του ΦΠΑ³² θα είναι διττός:
- α) να παρασχεθούν στα κράτη μέλη, στο μέτρο του δυνατού και στο μέτρο του αναγκαίου, νέα εργαλεία συνεργασίας με τη Νορβηγία, παρόμοια με εκείνα που εισήχθησαν στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 904/2010 με τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1541, και
 - β) να επικαιροποιηθούν οι νομικές παραπομπές στην οδηγία 95/46/ΕΚ με παραπομπές στον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679.
68. Περαιτέρω λεπτομέρειες περιλαμβάνονται στο σχέδιο οδηγιών διαπραγμάτευσης, το οποίο θα προσαρτηθεί στην απόφαση του Συμβουλίου.
69. Μετά τη συνεδρίαση της Ομάδας «Φορολογικά θέματα» (Εμμεση φορολογία) στις 2 Μαΐου 2022, όλες οι αντιπροσωπίες ήταν σε θέση να υποστηρίξουν επί της ουσίας το σχέδιο απόφασης του Συμβουλίου και τις οδηγίες διαπραγμάτευσης, όπως προτάθηκαν από την Επιτροπή.
70. Η απόφαση του Συμβουλίου με την οποία εγκρίνονται η έναρξη διαπραγματεύσεων με το Βασίλειο της Νορβηγίας για την τροποποίηση της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Βασιλείου της Νορβηγίας σχετικά με τη διοικητική συνεργασία, την καταπολέμηση της απάτης και την είσπραξη απαιτήσεων στον τομέα του φόρου προστιθέμενης αξίας, καθώς και οι οδηγίες διαπραγμάτευσης, εκδόθηκε από το Συμβούλιο στις 17 Ιουνίου 2022³³.

³² ΕΕ L 195 της 1.8.2018, σ. 3.

³³ Έγγρ. 8901/22 και έγγρ. 9643/22.

β) Διοικητική συνεργασία με έτερες τρίτες χώρες στον τομέα του ΦΠΑ

71. Κατά τη συνεδρίαση της Ομάδας Υψηλού Επιπέδου στις 12 Μαΐου 2022, η Επιτροπή ενημέρωσε τις αντιπροσωπίες σχετικά με τα εξής:

- α) τις πτυχές των συζητήσεων με το Ηνωμένο Βασίλειο που αφορούν τον ΦΠΑ στο πλαίσιο του πρωτοκόλλου για τη διοικητική συνεργασία και την καταπολέμηση της απάτης στον τομέα του φόρου προστιθέμενης αξίας και για την αμοιβαία συνδρομή για την είσπραξη απαιτήσεων σχετικών με φόρους και δασμούς³⁴
- β) το αρχικό στάδιο των διερευνητικών επαφών με τις αρχές της Αυστραλίας, του Καναδά, της Νέας Ζηλανδίας και της Ιαπωνίας, όσον αφορά τις δυνατότητες περαιτέρω εργασιών για τη διοικητική συνεργασία στον τομέα του ΦΠΑ. Η Επιτροπή ανέφερε ότι αυτές οι διερευνητικές συνομιλίες συνεχίζονται με την Ιαπωνία, καθώς, στο παρόν στάδιο, οι επαφές με την Αυστραλία, τον Καναδά και τη Νέα Ζηλανδία δεν έχουν αποφέρει ικανοποιητικά αποτελέσματα.
- γ) τις διαπραγματεύσεις με τις αρχές της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας, με σκοπό τη σύναψη μη δεσμευτικού μνημονίου συμφωνίας (πιθανό μελλοντικό πλαίσιο διοικητικής συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας στον τομέα του ΦΠΑ)³⁵. Η Επιτροπή ανέφερε ότι οι διαπραγματεύσεις αυτές έχουν πλέον ανασταλεί.

³⁴ ΕΕ L 149 της 30.4.2021, σ. 10.

³⁵ Στις 10 Μαρτίου 2021, το Συμβούλιο ενέκρινε, με ορισμένες παρατηρήσεις (έγγρ. CM 1978/21 LIMITE, με περαιτέρω λεπτομέρειες στο έγγρ. ST 6351/21 LIMITE) την έναρξη διαπραγματεύσεων της Επιτροπής με τις αρχές της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας, με σκοπό τη σύναψη μη δεσμευτικού μνημονίου συμφωνίας.

72. Υπενθυμίζεται ότι, όσον αφορά τη διαπραγμάτευση και τη σύναψη μη δεσμευτικών πράξεων βάσει του δικαίου της ΕΕ (όπως το προαναφερθέν μνημόνιο συμφωνίας), και σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Συνθήκης για την ΕΕ (ιδίως το άρθρο 16 παράγραφος 1 της ΣΕΕ), η χάραξη πολιτικών παραμένει προνόμιο του Συμβουλίου. Ως εκ τούτου, εναπόκειται στο Συμβούλιο να εκτιμήσει αν είναι προς το συμφέρον της Ένωσης να αρχίσει συζητήσεις (διαπραγματεύσεις) σχετικά με μια πιθανή μη δεσμευτική πράξη. Επίσης, σε συνέχεια της απόφασης του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-660/13 (ελβετικό μνημόνιο συμφωνίας), οι Γενικοί Γραμματείς του Συμβουλίου, της Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης συμφώνησαν, το 2017, σχετικά με τις ρυθμίσεις για μη δεσμευτικές πράξεις³⁶. Οι εν λόγω ρυθμίσεις εφαρμόζονται σε όλες τις μη δεσμευτικές πράξεις, ανεξάρτητα από τον τομέα πολιτικής και το ποιος εκπροσωπεί την Ένωση στις διαπραγματεύσεις με το τρίτο μέρος ή τρίτα μέρη και ανεξάρτητα από την ονομασία ή τη μορφή τους. Εξυπακούεται ότι η Επιτροπή θα συνεχίσει να ενημερώνει τακτικά τα κράτη μέλη σχετικά με την πρόοδο των διαπραγματεύσεων αυτών (συμπεριλαμβανομένων τυχόν περαιτέρω επαφών με τρίτες χώρες στον συγκεκριμένο τομέα) και θα επανέλθει στο Συμβούλιο μετά το πέρας των διαπραγματεύσεων, προκειμένου να ζητήσει, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης, την έγκριση από το Συμβούλιο της υπογραφής της μη δεσμευτικής πράξης εξ ονόματος της Ένωσης.

γ) Βελτίωση της εφαρμογής των περιοριστικών μέτρων της ΕΕ με τη χρήση μέσων φορολογικής πολιτικής

73. Στο πλαίσιο της επίθεσης της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας με τη συνέργεια της Λευκορωσίας, η γαλλική Προεδρία συγκάλεσε την Ομάδα «Φορολογικά θέματα» σε συνεδρίαση στις 27 Απριλίου και στις 25 Μαΐου 2022 προκειμένου να εξεταστούν ορισμένα μέτρα που θα μπορούσαν να επιδιώξουν τα κράτη μέλη για να στηρίξουν την εφαρμογή των περιοριστικών μέτρων της ΕΕ και να αποτρέψουν την καταστρατήγησή τους με τη χρήση μέσων φορολογικής συνεργασίας.

74. Πρώτον, τα κράτη μέλη σημείωσαν ότι οι ενέργειες της Ρωσίας και της Λευκορωσίας βλάπτουν σοβαρά το περιβάλλον συνεργασίας με τη Ρωσική Ομοσπονδία και τη Δημοκρατία της Λευκορωσίας στον τομέα της φορολογίας στο πλαίσιο πολυμερών και διμερών πράξεων του διεθνούς δικαίου.

75. Στο πλαίσιο της εκ βάθρων αλλαγής των συνθηκών που προκάλεσαν οι ενέργειες αυτές, τα κράτη μέλη της ΕΕ αποφάσισαν να διακόψουν όλες τις ανταλλαγές πληροφοριών για φορολογικούς σκοπούς με τις δύο αυτές χώρες.

³⁶ Έγγρ. ST 15367/17.

76. Δεύτερον, τα κράτη μέλη της ΕΕ εξέτασαν ορισμένα μέτρα με στόχο να ενισχυθεί η χρήση της διοικητικής συνεργασίας και άλλων μέσων στον τομέα της φορολογίας στο πλαίσιο της επιβολής των περιοριστικών μέτρων.
77. Τα κράτη μέλη της ΕΕ συμφώνησαν να μελετήσουν περαιτέρω τη χρήση αυθόρμητων ανταλλαγών πληροφοριών σχετικά με πρόσωπα και οντότητες που περιλαμβάνονται στον κατάλογο του παραρτήματος Ι του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014, καθώς και την άτυπη δημιουργία προσωρινής πλατφόρμας ad hoc συνεργασίας για τη διευκόλυνση των συζητήσεων σχετικά με την εφαρμογή των περιοριστικών μέτρων στον τομέα της φορολογίας.
78. Τα κράτη μέλη της ΕΕ συζήτησαν επίσης άλλα πιθανά μέτρα για να στηριχθεί η αποτελεσματικότητα των περιοριστικών μέτρων της ΕΕ, όπως την πρόταση να εντατικοποιηθούν οι φορολογικοί έλεγχοι των προσώπων και οντοτήτων που περιλαμβάνονται στον κατάλογο, κατά περίπτωση, καθώς και να υπάρξει συντονισμός των αιτήσεων φορολογικών πληροφοριών και των ταυτόχρονων αιτήσεων φορολογικής εξέτασης από τα κράτη μέλη της ΕΕ προς τρίτες χώρες στο πλαίσιο της αμοιβαίας διοικητικής συνδρομής σε φορολογικά θέματα (MAC) του ΟΟΣΑ, και να γίνει απολογισμός των χρηματοοικονομικών πληροφοριών που έχουν ανταλλαχθεί με ευρωπαϊκές τρίτες χώρες με συντονισμένο τρόπο.
79. Τέλος, τα κράτη μέλη της ΕΕ εξέφρασαν ικανοποίηση για την έκκληση να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στη δυνατότητα επιστροφών φόρου προς όφελος προσώπων ή οντοτήτων που περιλαμβάνονται στον κατάλογο των προσώπων στα οποία επιβάλλονται κυρώσεις, ει δυνατόν.
80. Η Ομάδα «Φορολογικά θέματα» θα παρακολουθεί τις εξελίξεις όσον αφορά τα ανωτέρω μέτρα, συμπεριλαμβανομένων των εργασιών που διεξάγονται στο πλαίσιο της προσωρινής πλατφόρμας που δημιούργησε η Επιτροπή στις 3 Ιουνίου 2022, με τη μορφή υποομάδας για την επιβολή της φορολογίας υπαγόμενης στην ειδική ομάδα «Δέσμευση και κατάσχεση».
81. Κατά τη συνεδρίασή της στις 18 Μαΐου 2022, η Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων έλαβε υπό σημείωση τις εργασίες αυτές.

δ) Πρόγραμμα Fiscalis για τη συνεργασία στον τομέα της φορολογίας

82. Στόχος του προγράμματος Fiscalis είναι να στηρίξει τις φορολογικές αρχές προκειμένου να ενισχυθεί η λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, να καλλιεργηθεί η ανταγωνιστικότητα, να καταπολεμηθούν η φορολογική απάτη, η φοροδιαφυγή και η φοροαποφυγή, και να βελτιωθεί η είσπραξη των φόρων. Η Επιτροπή παρουσίασε στην Ομάδα Υψηλού Επιπέδου την έκθεση προόδου του προγράμματος Fiscalis για το 2020³⁷ στις 28 Φεβρουαρίου 2022 και την ετήσια έκθεση προόδου του προγράμματος Fiscalis για το 2021³⁸ στις 12 Μαΐου 2022. Στις εκθέσεις παρέχεται επισκόπηση της προόδου που επιτεύχθηκε κατά τα αντίστοιχα έτη από το πρόγραμμα Fiscalis, των κύριων αποτελεσμάτων, των ζητημάτων που ανέκυψαν και των διδαγμάτων που αντλήθηκαν. Το 2021 ήταν το πρώτο έτος εφαρμογής του νέου προγράμματος Fiscalis στο πλαίσιο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027.
83. Στις 12 Μαΐου, η Επιτροπή ενημέρωσε επίσης την Ομάδα Υψηλού Επιπέδου σχετικά με τη συμμετοχή τρίτων χωρών στο πρόγραμμα Fiscalis.

Γ. ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Στον τομέα του συντονισμού της φορολογικής πολιτικής (εκτός του πεδίου εφαρμογής της ενωσιακής νομοθεσίας στον φορολογικό τομέα) έχει επιτελεστεί σημαντικό έργο, το οποίο εκτίθεται κατωτέρω.

α) Ομάδα «Κώδικας δεοντολογίας» (Φορολογία των επιχειρήσεων)

84. Η Ομάδα «Κώδικας δεοντολογίας» συνεδρίασε στις 24 Ιανουαρίου, στις 27 Απριλίου και στις 2 Ιουνίου 2022· η υποομάδα για εσωτερικά/εξωτερικά θέματα συνεδρίασε στις 14 Ιανουαρίου, στις 2 και 7 Φεβρουαρίου, στις 16 και 31 Μαρτίου, στις 5 Μαΐου και στις 18 Μαΐου 2022.
85. Η εξαμηνιαία αναθεώρηση του ενωσιακού καταλόγου μη συνεργάσιμων περιοχών φορολογικής δικαιοδοσίας εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 24 Φεβρουαρίου 2022 και δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα στις 3 Μαρτίου 2022³⁹.

³⁷ Έγγρ. 6009/22.

³⁸ Έγγρ. 8383/22.

³⁹ ΕΕ C 413I της 12.10.2021, σ 1-4.

86. Εκτός από τις συνήθεις εργασίες, οι οποίες καλύπτονται εκτενέστερα στην ειδική εξαμηνιαία έκθεση της Ομάδας «Κώδικας δεοντολογίας», η γαλλική Προεδρία, σε συντονισμό με την προεδρία της Ομάδας «Κώδικας δεοντολογίας», διεξήγαγε οριζόντιες συζητήσεις για διάφορες πτυχές της διαδικασίας κατάρτισης του ενωσιακού καταλόγου, μεταξύ των οποίων ο αντίκτυπος που έχουν οι αποκαλύψεις των μέσων ενημέρωσης στη διαδικασία κατάρτισης του καταλόγου και η συμφωνία στο πλαίσιο χωρίς αποκλεισμούς του ΟΟΣΑ για την BEPS σχετικά με τον δεύτερο πυλώνα.

β) Διεθνείς εξελίξεις

87. Η Ομάδα Υψηλού Επιπέδου είχε τακτική ενημέρωση για τις σχετικές διεθνείς εξελίξεις στον τομέα της φορολογικής πολιτικής, ιδίως σε σχέση με τις συνόδους των υπουργών Οικονομικών της G20 και του πλαισίου χωρίς αποκλεισμούς των ΟΟΣΑ/G20 για την BEPS. Οι τακτικές συζητήσεις στην Ομάδα Υψηλού Επιπέδου, από κοινού με μια άτυπη συζήτηση σε επίπεδο υπουργών τον Σεπτέμβριο του 2021, συνέβαλαν ουσιαστικά στην τελική συμφωνία στο πλαίσιο χωρίς αποκλεισμούς των ΟΟΣΑ/G20 για την BEPS.
88. Ζητήματα σχετικά με τον αμερικανικό νόμο περί φορολογικής συμμόρφωσης ξένων λογαριασμών (FATCA) τέθηκαν υπόψη των αντιπροσωπιών τον Ιανουάριο και τον Μάρτιο του 2022, όταν η γαλλική Προεδρία ενημέρωσε την Ομάδα Υψηλού Επιπέδου σχετικά με την πορεία των εργασιών για τον FATCA και διεξήγαγε συζήτηση για τα επόμενα βήματα. Τον Μάιο, με βάση την πρόοδο που σημειώθηκε κατά τη διάρκεια των προηγούμενων Προεδριών, η γαλλική Προεδρία πραγματοποίησε άτυπη βιντεοδιάσκεψη με τη Φορολογική Διοίκηση (Internal Revenue Service - IRS) και το Υπουργείο Οικονομικών των ΗΠΑ σχετικά με τον FATCA, εστιάζοντας στο ζήτημα των «Αμερικανών λόγω συγκυριών», συμπεριλαμβανομένου του ζητήματος της λήψης περισσότερης καθοδήγησης από τη Φορολογική Διοίκηση (IRS) και το Υπουργείο Οικονομικών των ΗΠΑ ώστε να αποφευχθεί το κλείσιμο τραπεζικών λογαριασμών «Αμερικανών λόγω συγκυριών» στην ΕΕ. Τον Ιούνιο, η γαλλική Προεδρία ενημέρωσε την Ομάδα Υψηλού Επιπέδου σχετικά με τη βιντεοδιάσκεψη αυτή. Οι επαφές με τις αρχές των ΗΠΑ βρίσκονται σε εξέλιξη και θα προγραμματιστούν περαιτέρω άτυπες συναντήσεις με τους αμερικανούς ομολόγους.

γ) Φορολογικές διατάξεις σε μη φορολογικούς τομείς (TINTA)

89. Στις 19 Νοεμβρίου 2013, η Ομάδα Υψηλού Επιπέδου συμφώνησε ότι οι φορολογικές διατάξεις σε μη φορολογικούς φακέλους οι οποίες οδηγούν σε οποιαδήποτε αλλαγή της φορολογικής νομοθεσίας ή των διοικητικών πρακτικών των κρατών μελών ή έχουν άλλες συνέπειες στη φορολογία θα πρέπει να υπάγονται σε «άτυπο μηχανισμό έγκαιρης προειδοποίησης». Η συστηματική προσέγγιση της υποβολής τέτοιων περιπτώσεων στους εμπειρογνώμονες για φορολογικά θέματα, με την υποστήριξη της Γενικής Γραμματείας, συνέχισε να εξασφαλίζει την έγκαιρη προειδοποίηση των κρατών μελών, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις διαπραγματεύσεις συμφωνιών μεταξύ της ΕΕ και τρίτων χωρών. Στα θέματα που παρακολούθησε η Ομάδα Υψηλού Επιπέδου συγκαταλέγονται: η προτεινόμενη οδηγία για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων, η προτεινόμενη τροποποίηση του κανονισμού για τους διαχειριστές οργανισμών εναλλακτικών επενδύσεων και η προτεινόμενη τροποποίηση του κανονισμού για τα ευρωπαϊκά μακροπρόθεσμα επενδυτικά κεφάλαια, καθώς και η προτεινόμενη οδηγία για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας των εργαζομένων σε πλατφόρμες, τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την ενίσχυση των διαπολιτιστικών ανταλλαγών μέσω της κινητικότητας των καλλιτεχνών και των επαγγελματιών στους τομείς του πολιτισμού και της δημιουργίας, και μέσω της πολυγλωσσίας στην ψηφιακή εποχή, και η ανακοίνωση της Επιτροπής «REPowerEU: Κοινή ευρωπαϊκή δράση για πιο προσιτή οικονομικά, εξασφαλισμένη και βιώσιμη ενέργεια».